

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalované: **Etická komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu**, se sídlem nábreží Edvarda Beneše 128/4, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 11. 2021, č. j. 8 A 32/2019-44,

t a k t o :

- I. Žalobci **se** zástupce pro řízení o kasační stížnosti **ne u s t a n o v u j e .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým bylo ve výroku I. rozhodnuto, že se stěžovateli přiznává osvobození od soudního poplatku ve výši 90 %, výrokem II. byla zamítnuta žádost stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Stěžovatel podal u městského soudu žalobu, kterou se domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 26. 2. 2019, č. j. 24130/2018-EKO -18, kterým bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Etické komise ze dne 3. 12. 2018, č. j. 24130/2018-EKO-11, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o obnovu řízení ze dne 25. 7. 2018 ve věci rozhodnutí Etické komise ze dne 6. 6. 2017, č. j. 12308/2016-EKO-33, a kterým bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Ministerstva obrany ze dne 18. 4. 2016, č. j. 262002345/12/2016-1322, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu.

[3] Stěžovatel současně podal žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů k ochraně svých zájmů, a to konkrétně JUDr. L. Koženého, který jej již v této věci zastupoval.

[4] **Městský soud** především poukázal na to, že s každým soudním řízením se pojí vznik nákladů na straně státu, který soudní soustavu financuje, ale zároveň je každým řízením zaměstnáván odborný aparát soudu, přičemž se vzrůstajícím množstvím řízení se logicky protahuje délka jednotlivých řízení, a snižuje se tak rychlost poskytnutí ochrany – a tedy i její účinnost – veřejných subjektivních práv jednotlivců, k jejímuž zajišťování jsou soudy povolány. Cílem právní úpravy je, mimo jiné, aby navrhovatel s vědomím nákladů, které soudní spor nutně přináší, vedl ty soudní spory, které jsou pro něj významné, dotýkají se přímo jeho práv a povinností a v nichž má šanci uspět. Po zhodnocení majetkových poměrů stěžovatele dospěl k závěru, že stěžovatel je alespoň částečně schopen soudní poplatek zaplatit, proto rozhodl, že je osvobozen z 90%, bude tedy muset zaplatit 300 Kč. Městský soud konstatoval, že jakkoli nemůže zcela předjímat úspěch v této věci, má za to, že i s ohledem na judikaturu NSS je vhodné, aby se i nemajetný účastník, aspoň symbolicky na nákladech justice podílel, je-li přesvědčen, že může být se svým návrhem úspěšný.

[5] Městský soud ze své úřední činnosti zjistil, že stěžovatel napadl rozhodnutí Etické komise ze dne 6. 6. 2017, č. j. 12308/2016-EKO-33, samostatnou žalobou, o které bylo rozhodnuto rozsudkem ze dne 24. 5. 2019, č. j. 9A 115/2017–113, tak, že se žaloba zamítá. V rozsudku se kromě jiného uvádí: „...*jak vyplývá z výše uvedeného, žalobcem uváděné postihy v osobním a pracovním životě (vytlačení ze studia, soudní řízení, vyšetřování) z důvodu osobních, nikoliv veřejně zastávaných politických a společenských postojů k naplnění formy odboje a odporu proti komunismu stanovené v § 3 odst. 4 zákona č. 262/2011 Sb. nepostačují, neboť za účelem naplnění podmínek této formy odboje a odporu proti komunismu bylo nutno prokázat jejich spojení s kvalifikovanou protikomunistickou činností žadatele.*“ Stěžovateli byl v řízení ustanoven jím požadovaný zástupce z řad advokátů, který podal rovněž kasační stížnost; tato byla odmítnuta usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 As 192/2019-36. Stěžovatel následně podal žalobu proti rozhodnutí Etické komise ze dne 12. 6. 2018, č. j. 18014/2017-EKO-35, kterým bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí ze dne 17. 4. 2018, č. j. 18014/2017-EKO-33, kterým byla zamítnuta žádost o obnovu řízení ze dne 15. 6. 2017 rovněž ve věci rozhodnutí Etické komise ze dne 6. 6. 2017, č. j. 12308/2016-EKO-33. O této žalobě bylo rozhodnuto rozsudkem ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9A 62/2019–101, kterým byla žaloba rovněž zamítnuta s odůvodněním, mimo jiné: „*Jak vyplývá z napadeného rozhodnutí a ze správního spisu, žalobce byl ke svým konkrétním podáním v průběhu řízení několikrát poučován o povaze řízení o obnově, o podmínkách obnovy řízení, v řízení bylo vyčkáváno předložení nových skutečností, které avizoval z důvodu podání svých žádostí o informace, žalobce byl veden k tomu, aby podal, tedy alespoň popsal konkrétní skutečnosti, které jej vedou k vyžádání dalších poznatků a informací o jeho zapojení do odboje, aby případně bylo relevantní obstarat další důkazy, avšak žalobce vlastně neustále trval na skutečnostech, které již byly v původním řízení posuzovány a které nepostačovaly k posouzení jeho osoby jako „bojovníka“ či „odporovatele“ proti komunismu ve smyslu zákona č. 262/2011 Sb. Žalobci byl tedy dán dostatečný prostor k prokázání, že jím uplatňovaná podmínka obnovy řízení je splněna, to se mu však nepodařilo a to ani*

pokračování

v součinnosti se žalovanou“. Stěžovateli byl i v tomto řízení ustanoven jím požadovaný zástupce z řad advokátů.

[6] Městský soud dospěl k závěru, že s ohledem na předchozí dvě neúspěšná řízení, ve kterých byl stěžovatel zastoupen advokátem, a která se týkala stejné věci, tj. prokázání, že stěžovatel splňuje podmínky pro vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle zákona č. 262/2011 Sb., není splněna zákonná podmínka, a to, že ustanovení zástupce je potřeba k ochraně práv stěžovatele. Městský soud především poukázal na to, že se stěžovatel v tomto řízení opět domáhá obnovy správního řízení vedeného dle zákona č. 262/2011 Sb. s tím, že dle jeho tvrzení uvádí nové důvody prokazující, že vůči němu byla činitel politicky motivovaná represe. Z rozhodnutí žalované však vyplývá, že tyto důvody samy o sobě, tj. bez prokázání nějaké formy odboje nebo odporu proti komunismu nemohou být důvodem pro obnovu řízení resp. pro vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle zákona č. 262/2011 Sb. Soud má i s ohledem na shora uvedená řízení stěžovatele za to, že bude schopen v tomto řízení, pokud zde důvody pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí skutečně jsou, obstát i bez pomoci advokáta, a proto jeho žádost o ustanovení zástupce zamítl.

[7] **V kasační stížnosti** stěžovatel uvádí, že požaduje plné osvobození od soudního poplatku a dále nesouhlasí s tím, že mu nebyl ustanoven advokát; současně žádá o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti. Tvrdí, že pokud měl NSS k advokátovi Koženému výhrady, byl povinen stěžovateli ustanovit jiného advokáta, dále uvádí argumenty, pro které má za to, že StB v roce 1982 vytvořila prokazatelně metodiku „pro jeho sig CH 77“ za účelem pronásledování a dehonestování stěžovatele a rozepisuje další okolnosti s tím spojené. Tvrdí, že nyní je prokázáno, že za členy Etické komise jsou účelově určovány osoby, které se podílejí na systému dohod „samozvané elity CH 77“. Tvrdí, že na zaplacení soudního poplatku nemá prostředky, jako signatář na rozdíl od jiných (Benda st, Vondra, Havel) nic nedostával, současně se zhoršila jeho situace, neboť odebíral energii od zkrachovalé Bohemia Energy. Dále namítá, že v jeho předchozí věci neměl rozhodovat JUDr. Průcha, který se podílel na krytí podvodu ve věci sp. zn. 44 Ca 22/08 KS Praha, kdy byly zfalšovány doklady.

[8] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[9] Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, konstatoval, že „[v] *případě rozhodování krajského soudu o žádosti o osvobození od soudního poplatku a o návrhu na ustanovení zástupce (ale i o jiných procesních návrzích) totiž považuje* [pozn. Nejvyšší správní soud] *za nejpodstatnější, že se jedná pouze o úkony učiněné v probíhajícím řízení o žalobě, které slouží k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutím soudu o těchto návrzích nevybočuje z vymezeného rámce, jeho výsledkem není nic jiného než jen konečné rozhodnutí o procesní otázce podstatné pro žalobní řízení, jež před krajským soudem i v době rozhodování Nejvyššího správního soudu stále běží. Jestliže je tedy poplatková povinnost spojena s řízením o žalobě, v jehož rámci rozhoduje Nejvyšší správní soud o „procesní“ kasační stížnosti, nevzniká podáním takové kasační stížnosti stěžovateli nová poplatková povinnost, neboť za řízení ve věci je již zaplacené (případně se tato otázka řeší). [...]* Výše uvedené závěry se pak promítají i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele. Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského

soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Z výše uvedených závěrů vyplývá, že stěžovatel není povinen v řízení o kasační stížnosti hradit soudní poplatek ani být zastoupen advokátem. Stěžovatel však výslovně o přidělení advokáta požádal, Nejvyšší správní soud se proto zabýval tím, zda ustanovení zástupce stěžovateli z hledisek ochrany jeho práv je nezbytně nutné. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak není, neboť předmětem řízení není žádná složitá právní otázka, resp. jedná se o posouzení věci, která již byla několikrát předmětem soudního přezkumu, stěžovatel je s její podstatou srozuměn; z kasační stížnosti je zřejmé, čeho se stěžovatel domáhá a proti čemu brojí, a lze ji projednat. Nejvyšší správní soud tedy návrh na ustanovení zástupce stěžovatele zamítl.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu a z důvodů dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Jak přílehavě uvedl již městský soud, smyslem právní úpravy individuálního osvobození od soudních poplatků je, aby účastníkům nebylo v opodstatněných případech upíráno právo na přístup k soudu. Právo domáhat se předepsaným způsobem svých práv u nezávislého a nestranného soudu „*má každý, tedy i ten, kdo nemá finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku*“ (viz nálezn Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. IV. ÚS 289/03).

[12] Podle § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody.

[13] Předmětem řízení je posouzení, zda městský soud postupoval v souladu se zákonem, když stěžovateli napadeným usnesením nepřiznal plné osvobození od soudního poplatku, resp. mu neustanovil zástupce.

[14] Městský soud správně dospěl k závěru, že zde není důvod pro úplné osvobození stěžovatele od soudního poplatku a je spravedlivé po něm požadovat, aby se na soudním řízení alespoň částečně finančně podílel. Co se týče potřeby ustanovení zástupce, městský soud zcela případně vyhodnotil, že s ohledem na popsání okolností, zejm. opakované projednávání téže věci, není ustanovení advokáta k ochraně práv stěžovatele třeba. Závěrům, které městský soud učinil, nemá Nejvyšší správní soud co vytknout a zcela se s nimi ztotožnil.

[15] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou; městský soud nepochybil, nevyhověl-li návrhu stěžovatele na plné osvobození od soudního poplatku, resp. ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Rozhodnutí městského soudu je řádně odůvodněno, Nejvyšší správní soud současně neshledal žádná pochybení v řízení před městským soudem, pro které by napadené usnesení musel zrušit. Ostatně, stěžovatel se ve

pokračování

svých tvrzeních omezil na prostý nesouhlas se soudním rozhodnutím a dále jeho stěží uchopitelné kasační námitky v podstatě směřovaly výhradně k meritu věci samé; stěžovatel rovněž uváděl skutečnosti s nyní projednávanou věcí nesouvisející (viz nesouhlas s rozhodováním JUDr. Průchy v předchozím řízení).

[16] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Žalované, které by dle pravidla úspěchu náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, soud jí proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. října 2022

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu